

2009, mun. Chișinău, str. Kogălniceanu, 70
tel./fax 22-15-47

2009, г. Кишинев, ул. М.Когэличану, 70
тел./факс 22-15-47

„31” 05 a. 2010 nr. 4/12-289/10

La nr. ___ de la “___” a. 200__

Stimate Domnule Președinte,

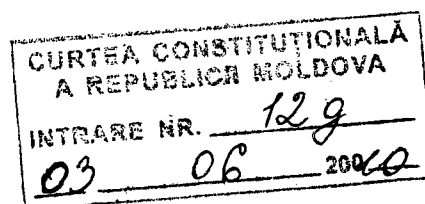
În conformitate cu art.art.4, 39 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Supremă de Justiție Vă expediază spre soluționare sesizarea privind constituționalitatea unei sintagme din alin.(6) art.63 Cod de procedură penală, la demersul Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău în legătură cu soluționarea plîngerii depuse în ordinea art.313 CPP în cauza lui Țara Sergiu.

- Anexă: 1.copia hotărîrii Plenului CSJ nr.9 din 29 martie 2010 (1 filă);
2.Sesizarea (6 file);
3. demersul și anexele (13 file)

Președintele interimar al
Curții Supreme de Justiție

 Nina CERNAT

Domnului Dumitru PULBERE
Președinte al Curții Constituționale

Plenul Curții Supreme de Justiție
a Republicii Moldova

HOTĂRÎRE

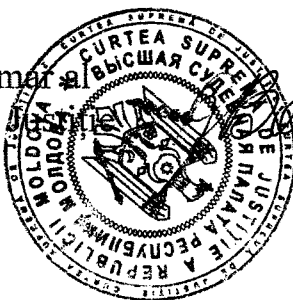
**Cu privire la adoptarea sesizării
privind constituționalitatea unei sintagme
din alin.(6) art.63 Cod de procedură penală**

În temeiul art.2 lit.d) și art.16 lit.b) din Legea nr.789 – XIII din 26 martie 1996 „Cu privire la Curtea Supremă de Justiție” cu modificările și completările ulterioare, Plenul Curții Supreme de Justiție

HOTĂRĂȘTE:

1. Adoptă sesizarea privind constituționalitatea unei sintagme din alin.(6) art.63 Cod de procedură penală.
2. Sesizarea se remite pentru soluționare Curții Constituționalitate a Republicii Moldova.

Președintele interimar
Curții Supreme de Justiție

Raisa BOTEZATU

Raisa BOTEZATU

Chișinău
29 martie 2010
Nr.9

Curții Constituționale a Republicii Moldova

Subiectul sesizării: Curtea Supremă de Justiție
a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Kogălniceanu, 70

SESIZARE

*privind constituționalitatea unei sintagme din alin. (6)
art. 63 Cod de procedură penală, la demersul
Judecătoriei sect. Botanica, mun. Chișinău în legătură cu
soluționarea plîngerii depuse în ordinea art. 313 CPP
în cauza lui Țara Sergiu*

1. În cadrul unui dosar penal, pornit referitor la infracțiunea prevăzută de art. 309¹ alin. (3) lit. b), c), e) CP, cet. Țara Sergiu prin ordonanța din 13.06.2007, a fost recunoscut în calitate de bănuit în săvârșirea acestei infracțiuni în privința cet. Braga Vitalie, fiindu-i tot atunci explicate drepturile și audiat în calitate de bănuit. Drepturile și obligațiile bănuitului sînt prevăzute în art. 64 CPP.

2. Potrivit art. 63 alin. (2) pct. 3) CPP organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuit persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate mai mult de 3 luni, iar cu acordul Procurorului General și al adjunctilor săi, mai mult de 6 luni.

Conform alin. (3) din art. 63 CPP la momentul expirării termenului de 3 luni, ori după caz a celor de 6 luni, organul de urmărire penală este OBLIGAT să dispună scoaterea bănuitului de sub urmărire penală, ori să dispună punerea lui sub învinuire.

Procedura de scoatere a bănuitului de sub urmărire penală este reglementată de art. 284 CPP, iar cea de punere sub învinuire de art. 280-281 CPP.

Ținînd seama de dispozițiile acestor norme de procedură penală, procurorul, care, efectua urmărirea penală în cauză, avea obligația ca pînă la 13.09.2007 să-l pună pe bănuitul Țara S. sub învinuirea săvârșirii infracțiunii în cauză, ori după caz, printr-o nouă ordonanță, cu acordul Procurorului General, ori a adjunctilor săi să prelungească calitatea de bănuit pînă la 13.12.2007.

3. Potrivit materialelor dosarului nici una din obligațiile enumerate nu au fost exercitate de procurorul ce efectua urmărirea penală. Deci pînă la 13.09.2007 bănuitul Țara S. nu a fost pus sub învinuire, nu a fost scos de sub urmărirea penală, și nici nu a fost prelungit termenul de ținere a lui în

calitate de bănuit maxim pînă la 13.12.2007, ca ulterior ori să fie scos de sub urmărire penală ori să fie pus sub învinuire.

La 06 februarie 2009 procurorul, care efectua urmărirea penală, prin ordonanță a reluat urmărirea penală și la pus pe cet. Țara S. sub învinuirea în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 309¹ alin. (3) lit. b), c), e) Cod penal.

4. Ordonanța de punere sub învinuire a lui Țara S. a fost atacată în ordinea art. 299¹ CPP cu plîngere de către învinuit, care în motivare a invocat că procurorul nu a fost în drept de a relua urmărirea penală și al pune sub învinuire deoarece au expirat termenele prevăzute de art. 63 CPP și Țara S. se consideră scos de sub urmărire penală.

Reluarea urmării penale este contrară prevederilor art. 287 CPP. Conform alin. (1) reluarea poate avea loc numai dacă s-a constatat că nu a existat în fapt cauza care a determinat scoaterea persoanei de sub urmărire penală, iar potrivit alin. (4) reluarea urmării penale poate avea loc dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmării precedente au afectat ordonanța de scoatere de sub urmărire penală.

Procurorul ierarhic superior a respins plîngerea, motivînd că conform art. 63 alin. (6) CPP calitatea de bănuit a lui Țara S. a încetat de drept, prin urmare nu a fost necesară o ordonanță separată de scoatere a lui de sub urmărire penală.

Încetarea de drept a calității de bănuit în legătură cu expirarea termenelor indicate în alin. (2) în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente, nu împiedică punerea persoanei sub învinuire pentru același fapt.

5. În ordinea art. 313 CPP Țara S. prin intermediul avocatului Ulianovschi Gh. a atacat cu plîngere judecătorului de instrucție, acțiunile procurorului, manifestate prin emiterea ordonanței de reluare a urmării penale și punerea lui sub învinuire din 06.02.2009, solicitîndu-se anularea acestor acte procedurale și scoaterea lui Țara S. de sub urmărire penală.

Ca motivare s-a invocat, că reluarea urmării penale în cazul lui Țara S. și punerea lui sub învinuire contravine prevederilor art. 287 CPP, deoarece s-au adoptat peste termenul prevăzut de lege (maxim într-un an) și în raport cu dispozițiile art. 230, 251 CPP, actele în cauză devin nule.

La fel reluarea urmării penale contravine, principiului *non bis in idem*, ce rezultă din prevederile art. 4 al Protocolului 7 al Convenției Europene privind Drepturile Omului, art. 7 Cod penal și art. 22 al Codului de Procedură Penală.

6. Prin încheierea din 30 decembrie 2009 a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău, în temeiul art. 7 și 349 CPP s-a admis demersul avocatului Gh. Ulianovschi și s-a sesizat Curtea Supremă de Justiție cu privire la controlul constituționalității sintagmei „încetarea de drept a calității de bănuțit în legătură cu expirarea termenelor indicate în alin. (2) art. 63 CPP, în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente, nu împiedică punerea persoanei sub învinuire pentru aceeași faptă” din art. 63 alin. (6) CPP în raport cu art. 16, 21, 25 din Constituția Republicii Moldova.

Totodată s-a suspendat procedura privind soluționarea plîngerii lui Țara S. și avocatului depusă în ordinea art. 313 CPP împotriva actelor procurorului – ordonanței de reluare a urmării penale și punerii lui sub învinuire.

7. Prin hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție s-a admis demersul Judecătorei sect. Botanica, mun. Chișinău și s-a decis să se sesizeze Curtea Constituțională referitor la constituționalitatea sintagmei din alin. (6) art. 63 Cod de procedură penală, cităm:” încetarea de drept a calității de bănuțit în legătură cu expirarea termenelor indicate în alin. (2) art. 63 CPP, în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente, nu împiedică punerea persoanei sub învinuire pentru aceeași faptă”, încheiat citatul, în raport cu art. 16, 21, 25 din Constituția Republicii Moldova.

Curtea Supremă de Justiție consideră că prevederea citată din alin. (6) este neconstituțională din următoarele considerente.

8. Conform art. 16 alin. (1) din Constituție respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. Această prevedere Constituțională este concretizată în art. 10 alin. (1) Cod de procedură penală, care stipulează că toate organele și persoanele participante la procesul penal sînt obligate să respecte drepturile, libertățile și demnitatea persoanei.

Mai sus s-a menționat că prin ordonanța din 13.06.2007 procurorul, ca organ de urmărire penală, l-a recunoscut pe cet. Țara S. în calitate de bănuțit în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 309¹ alin. (3) lit. b), c), e) Cod penal, deci în săvîrșirea acțiunilor de tortură față de un minor în scopul de a obține informații referitor la o presupusă infracțiune. Bănuțitul Țara S. a fost audiat privitor la infracțiunea imputată lui.

Potrivit art. 63 alin. (2) pct. 3 CPP Țara S. ca bănuțit nu putea fi menținut în această calitate mai mult de 3 luni, iar cu acordul Procurorului General ori al adjuncților săi mai mult de 6 luni.

Aliniatul (3) al art. 63 CPP în mod imperativ obligă procurorul că dacă termenul de 3 ori 6 luni a expirat și nu s-au acumulat probe pentru a

pune persoana bănuită sub învinuire, trebuie să dispună prin ordonanță scoaterea bănuितului de sub urmărire penală, despre ce acesta trebuie să fie informat, obligația privind informarea bănuितului. Rezultă din prevederile art. 62 alin. (1) pct. 10) CPP conform căruia bănuitul are dreptul să fie informat de organul de urmărire penală despre hotărârile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale.

În situația în care se prezumă că bănuitul Țara S., cunoaște prevederile art. 63 alin. (3) în sensul obligațiunii procurorului de a scoate de sub urmărire penală după expirarea a 3 ori a 6 luni, termen în care el nu a fost pus sub învinuire, ultimul obține dreptul să considere că bănuitala, ori vinovăția lui în săvârșirea infracțiunii nu s-a confirmat și și-a format convingerea și rezoluția că procurorul a procedat anume în modul prevăzut de alin. (4) art. 63 CPP, prin ordonanța a dispus scoaterea lui de sub urmărire penală.

Obligațiunea procurorului de a dispune scoaterea bănuितului după caz, de sub urmărirea penală rezultă din prevederile art. 52 alin. (1) pct. 22) CPP, iar conform art. 255 alin. (1) CPP la desfășurarea urmăririi penale, asupra acțiunilor respective procurorul dispune prin adoptarea ordonanței. Despre necesitatea adoptării ordonanței motivate în cazul când procurorul trebuie să dispună scoaterea persoanei de sub urmărire penală stipulează și art. 284 alin. (3) CPP.

Astfel, avînd în vedere dispoziția art. 16 alin. (1) din Constituție că respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului, legislatorul, în mai multe norme a procedurii penale, printre care și cele enunțate mai sus, a statuat obligațiuni a procurorului ca reprezentant al statului, la efectuarea urmăririi penale în privința unei persoane și garantarea că drepturile acestuia vor fi respectate și ocrotite.

Dispoziția alin. (6) art. 63 CPP, care prevede că încetarea de drept a calității de bănuित în legătură cu expirarea termenelor indicate în alin. (2), în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente, nu împiedică punerea persoanei sub învinuire pentru același fapt, s-a inclus în art. 63 prin Legea nr. 264-XVI din 28.07.2006, intrată în vigoare la 03.11.2006, aceasta este în contradicție cu art. 21 din Constituție, privind prezumția nevinovăției, precum și cu art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului.

Potrivit art. 21 din Constituție orice persoană, acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Raportînd prevederile art. 21 cu starea de fapt a cazului Țara S. se prezumă că ultimul, din momentul ce au expirat termenele aflării lui în calitate de bănuit și nu i-a fost înaintată învinuirea în săvîrșirea infracțiunii imputate, a obținut dreptul de a considera că bănuiala a dispărut și nu are nici o restricție legată de cazul penal. Această încredere că persoana este nevinovată avea dreptul să fie sugerată și altor cetățeni.

Dispoziția nominalizată menține însă bănuiala acestei persoane în timp și care este nedeterminat.

Din acest punct de vedere și din sensul art. 21 din Constituție se deduce o concluzie că odată ce în termenele prevăzute de lege bănuiala persoanei în săvîrșirea infracțiunii nu s-a dovedit, procesul judiciar trebuie să se finalizeze cu ordonanța de scoaterea bănuitului de sub urmărire penală.

Prevederea alin. (6) la care ne referim, de fapt legalizează neîndeplinirea de către organul de urmărire penală ori de procuror a obligațiilor privind cercetarea sub toate aspectele, completă, obiectivă și operativă a tuturor circumstanțelor cauzei, și aceasta contravine principiului legalității procesului penal, precum și cerințelor că legea trebuie să fie clară și previzibilă.

Potrivit art. 25 alin. (1) din Constituție libertatea individuală și siguranța persoanei sînt inviolabile. Această prevedere este desfășurată în art. 22 Cod de procedură penală care stipulează următoarele:

- 1) Nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală, judecat sau pedepsit de instanța judecătorească de mai multe ori pentru aceeași faptă.
- 2) Scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale împiedică punerea repetată sub învinuire a aceleași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor cînd fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărîrea respectivă.
- 3) Hotărîrea organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, precum și hotărîrea judecătorească definitivă, împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o învinuire mai gravă sau stabilirea unei pedepse mai aspre pentru aceeași persoană pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor cînd fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărîrea pronunțată.

Astfel, asigurarea dreptului fundamental al persoanei de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori, include și situația când procurorul era obligat să scoată persoana de sub urmărire penală și să o informeze despre această acțiune penală. Iar dacă nu a fost exercitată această obligațiune, în termenii prevăzuți de lege, persoana, după cum s-a mai menționat anterior, interpretând principiul asigurării siguranței sale, este în drept să considere că a fost scoasă de sub urmărire penală. O nouă reluare a acesteia ar putea avea loc numai în baza prevederilor art. 287 CPP, precum și ale art. 4 pct. 2 din Protocolului nr. 7 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului.

Sintagma criticată, dar de fapt integral alin. (6) face ca dispozițiile art. 63 alin. (3), (4), (5) să fie omise de procuror și să nu procedeze în strictă conformitate cu aceste prevederi, să nu se expună prin actul procedural respectiv, și să mențină persoana bănuită sub o stare de fapt stresantă și pe un termen nedeterminat.

În sensul prevederilor al. (6) în vigoare procurorul nu are obligația de a proceda în ordinea art. 287 CPP și art. 4 din Protocolul nr. 7, dat fiind că urmărirea penală oficial nu a fost încetată. Din aceste puncte de vedere, în conformitate cu art. 7 alin. (3), art. 39 pct. 4) CPP, art. 2 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, art. 4 alin. (1) lit. a), art. 16, 38 alin. (1) lit. d); art. 39, 62 Codului jurisdicției Constituționale, Curtea Supremă de Justiție

SOLICITĂ :

Examinarea constituționalității sintagmei din art. 63 alin. (6) CPP „Încetarea de drept a calității de bănuit în legătură cu expirarea termenelor indicate în alin. (2), în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente, nu împiedică punerea persoanei sub învinuire pentru același fapt”, în raport cu art. 16 alin. (1), art. 21, art. 25 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, precum și art. 4 al Protocolului nr. 7 al Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului.

Președintele interimar al
Curții Supreme de Justiție

Raisa Botezatu

Raisa Botezatu